

СЪДЪРЖА:

БЪЛТА ОПАСНОСТЬ. —
ОЩЕ ЗА 12-ТА НОЩ. — НА
ЕДИНЪ ЗЛАТОРОЖКИ СЪ-
ТРУДНИКЪ. ЗЕМНИЯ ОБРАЗЪ
НА БЕТХОВЕНЪ. — ОБРАЗИ
НА РУСКИ ПИСАТЕЛИ — ЕХО
БЕЗЪ КОМЕНТАРЪ. — РАЗНИ

ИЗГОІД

СЕДМИЧНИКЪ ЗА ОБЩЕСТВЕНЪ ЖИВОТЪ и КУЛТУРА

РЕДАКТИРА И ИЗДАВА ТЕОДОРЪ МИЛЕВЪ

АБОНАМЕНТЪ; За година 100 лв.; за 6 мес. 55 лв.
За чужбина 150 и 80 лв. За учащите се 80 и 40 лв.

Единъ брой 3 лева
Редакция и Администрация, ул. Мар. Луиза 45 — София

БЪЛТА ОПАСНОСТЬ

Ето на късо що назва за нея единъ виденъ американецъ, живѣлъ дълго време въ Европа.

„Азъ треперя за сѫдбата на Европа.

Азъ виждамъ да се издига оттакъ Атлантически океанъ нѣщо много силно, много мощно, организирано до висша степень, съ което Европа не се занимава и за което даже не се интересува.

Азъ не говоря — че тамъ има по-голъма цивилизация; за по-голъма вътрешна стойност, за по-голъми заслуги.

Не, въпростъ за стойност не става.

Азъ обръщамъ вниманието ви къмъ страшната единица, която се развива отвъдъ Атлантика — за сега въ полето на финанситетъ и стопанството. Азъ виждамъ какъ се изгражда една феноменална сила, за която Европа нѣма и понятие.

Американцитѣ, сами по себе си, нѣматъ по-голъми заслуги отъ Европейцитѣ, но въ економическо отношение тѣ сѫ поставени въ изключително благоприятни условия.

Тѣхната държава представлява едно цѣло; нѣма митнически граници; жителитѣ говорятъ единъ езикъ; тази безкрайна територия, широка 5,000 км. и дълга 2,500, която плаща разноситѣ по една единствена администрация, чието население е днесъ 115 милиона, се развива непрестанно и свободно.

И коя е економическата сила въ Европа, която ще съревнува и бори срещу този колосъ?

Това е Европа, старата люлка на културата на бѣлитѣ, съ хиляди години традиции, но съ единъ голямъ недостатъкъ: тя е накъсана на около 26 държави, раздѣлени

чрезъ езикови и митнически граници, раздробявани отъ вѣковни умрази и предразсѫдъци и тѣсно затворени въ нравите и обичаите си.

— Това, което ме изумява е, че Европа нѣма ясна представа за положението. Тя би трѣбвало да образува единъ економически фронтъ въ търговскиятѣ си отношения съ Америка. Вместо това тя се измѣчва съ безброй дребни случки, като гръцко-българския фарсъ или размѣната на закани между Мусолини и Щреземанъ.

— Азъ съмъ дълбоко убеденъ, че Америка нѣма да зачита мира на Европа. Не искамъ да кажа, че тя ще изпрати една армия въ Европа; не, тя ще изпрати нѣщо по-мощно и по-съмъртоносно — своята економическа сила.

— Не може ли да се направи нѣщо за да се стрѣсне Европа, нейните държавници да разбераатъ, че трѣбва да се издигнатъ надъ дребните залисий и да видятъ, че свѣта се управлява отъ тихите сили на економиката, а не отъ дипломатическиятѣ превирни и че ако не искашъ Европа да бѫде поставена подъ опека, трѣбва да модернизиратъ економическиятѣ си и политически организации.

— Днесъ, развитието на Америка е чисто економическо. Това ще трае още тридесетъ, може би петдесетъ години. И после, или много грѣша, или ми се струва, че ще присъствуваме на страшъ интелектуаленъ подемъ. Демокрацията, багатството, добрите условия, въображението ще се групиратъ и ще подкрепятъ една духовна дейностъ, която ще замине много Европейската, най-вече, ако Европа е останала назадъ економически.

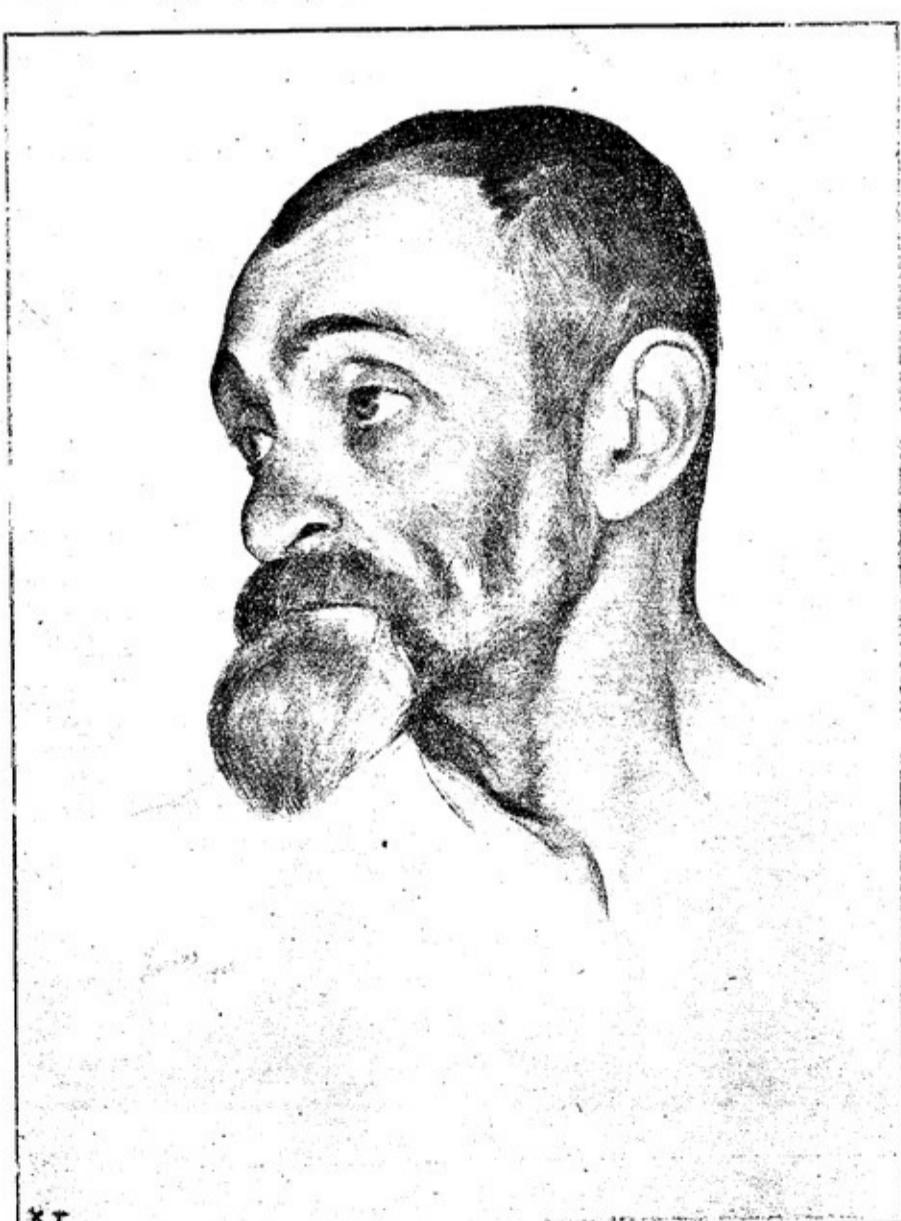
ГОСПОЖА КОВАНКО

Отъ СОРИНЪ

ИГОРЪ СТРАВИНСКИ

Отъ ЖАКЪ БЛАНШЪ

ФИЛОСОФД ЛЕВЪ ШЕСТОВЪ

Отъ СОРИНЪ

Изъ неудобствата на съпружеския живот

Внимателността на младата съпруга

Изъ Х. де Балзакъ

За една отъ най-големите сладости на ергенския живот всички мажъ сме-та независимостта на сутрешното си ставане. Мечтите при събуждането въз-награждават да скърбят при лъга-нето.

Единъ ергенъ може да се върти въ леглото си, да се прозява до болка, да си кряска и да мисли, че е много щастливъ.

Той може да не одържи на обещанията си отъ миналата вечер, може да остави печката и свещта да горят до когато си иска, може да заспи отново въпреки бързата работа, която го чака. Той може да проклина приготвението си обуща, които зътъ на среща му съ черните си уста и наостриши уши, да се прави, че не вижда блъската на стоманението закачалки отъ единъ сълнчевъ лжъ проникнал през пер-дете, да се противи на звучната настойчивост на опърничавия часовникъ да си каже: вчера бъше бърза работа, но днес не толкова... тръбаше да оти-да, обещахъ... какъвъ съмъ подлецъ... но какъ да напусна приятното легло? усещамъ нъщо тежко въ краката си, тръбва да съмъ боленъ... не, азъ съмъ щастливъ... искахъ пакъ да видя хоризонта на невъзможните си блъниве...

Той заспива отново залюлян отъ неясния шумъ на първите кола...

„Ахъ! дяволъ го взель! тръбва да се стане... ехе, завоевателю... драгий мой, който иска да успе да става рано... ти си чуденъ човѣкъ, мързеливъ.“

Изведнъкъ той изхвърка изъ леглото, обува обущата си съ бѣсъ, облича се като че ли нѣкога го е заварилъ голь, изпитва всички удоволствия на бързината, сърди се на копчетата си и най-после изхвърка като победител, подсвирка, развърта бастона си и се впуска въ галопъ.

„Пъкъ най-сетне“, казва си „азъ съмъ си господарь и никому отчеть нѣма да давамъ“.

Но този нещастенъ човѣкъ, вече ожененъ, изглупява и казва на жена си: „моя мила, утре тръбва да стана рано, защото... важна работа, после това да се свърши, а следъ туй пъкъ еди какво си...“

Два часа преди да се съмне, Каролина го събужда полегичка:

— Драгий... драгий!

— Какво? пожаръ ли има?

— Не, не. Продължавай да спишъ; азъ съмъ се изльгала, видъ ми се, че стрелката показва шестъ; я гледай, четири часа било, имашъ още два часа да спишъ.

На единъ златорожки сътрудникъ

По поводъ на сказката ми върху най-младите поети, новият послушникъ на Вл. Василева, Георги Цаневъ е написалъ една злобна бележка, озаглавена „Единъ отъ фалангата“ и помѣтена въ сп. Златорогъ, г. VI, кн. 8—9. Много иди се е опиталъ да тури подъ сърдцето ми младият господинъ, все намазани съ отрова, ала нито една отъ тѣхъ не е успѣла да забоде както тръбва. Ще се спра само на по-големите.

Писачът на въпросната бележка е човѣкъ останалъ надире отъ своето време не е чувалъ нищо за съвременния морфологиченъ методъ въ философията на историята и затова начинътъ, по който се опитахъ въ сказката си да обясня нашето минало, му се вижда страненъ. Ако бъше чель моята статия върху Шпенглеръ, сп. Златорогъ, г. IV, кн. 1—2, или книжката ми върху философията на сѫщия мислителъ („Натур-философско четиво“, № 15), ще да забележи, че азъ прилагамъ неговата методъ на разглеждане и може би нѣмаше да ме обвинява въ желание да оригиналничка. Тръбва да отбележа при това, че той не е разбралъ мислите ми за българския духъ, или просто ги преинчава, както постъпва и съ други мои съвращения за най-младите ни поети, за да може да ме изобличава въ противоречие и да ме подиграва. Но сега уводната частъ на сказката ми е вече напечатана въ по-сѫществените положения (Изтокъ, бр. 15 и 19) и читателът може да съвѣри, какво съмъ казалъ за българския духъ. Трите стихии у днешния българинъ: човѣкът на ка-

АДА НЕГРИ.

Улица на страданието

Улица на страдание:

пустинна, кратка, права
и въ дъното ѝ храмъ блѣсти
катъ факелъ
въ червено — синкави зари
облѣнь отъ заникъ сълънце, —
заникъ презъ месецъ Мартъ
и теменужъ дъхъ се носи вредъ,
Асфалта се блѣде сухъ
всрѣдъ кѫщи катъ два зида
безъ две поне очи.

И никой не минава
небето ясно потъмнява,
а храма, съкашъ, че гори!

Улица на страданието,
азъ твоя съмъ сестра
отъ кръвъ и плъть,
катъ тебъ съмъ сѫщо азъ пустинна
въвъ заникъ безъ надежда.

Прилича храма ти на моето сърдце,
което въ самотата пласти
и никаква награда не очаква.

Вечъ иде пролѣтъта,
дойде тя съ вѣтъра прохладенъ
и пълни скоти съ цветя,
не за менъ, не за тебъ!

Ний мълчаливи бдимъ
надъ свиденъ блѣнъ, защото той да мре не иска
а хората пъкъ по пътъ другъ вървятъ

Далечното небе не вижда,
земята нищо не оства.
Кога нощта настъпи,
азъ край стената ще се сгуша
като прогонено псе;

Безименниятъ мракъ тогава
ще слѣе моята
и твоята печаль,

Улица на страданието!

Изъ „Il Libro di Mara“
своб. прев. Д-ръ Г. Павловъ

Да кажешъ на единъ човѣкъ „имашъ
още два часа да спишъ“ не е ли сѫщото, като да кажешъ на единъ осъденъ на смъртъ: „Сега е петъ часа,
приготви се за седемъ и половина?“
Сънътъ тогава е нарушенъ отъ една съва мисълъ, която се бълска въ стенинъ на мозъка като прилепъ.

Съпругата въ такива случаи е точна като демонъ, който иде да прибере една душа: щомъ удари петъ часа, нейния гласъ се чува на ухото му:

— Адолфъ, часа е петъ, ставай.

— Се-га, сеха сха...

— Адолфъ, ще закъснѣшъ за работата, ти самъ заръчъ снощи.

— Добре де, бре де...

— Хайде, хайде, миличъкъ, ти тръбва да станешъ, ще изпунешъ свиджено си, стани де, Адолфъ, сънътъго гре.

Каролина става, отваря пердетата и прозорците и вкарва свѣтлината, съществиятъ и шума отъ улицата.

После се връща.

— Най-сетне, приятелю ще станешъ ли! Е, ехъ, това било мажъ!.. азъ съмъ жена, но като обещая нѣщо свършвамъ го.

Той става и проклина тайнството на бракосъчетанието.

... Той се връща следъ шестъ часа за обѣдъ, слугинята приказва на стълбите и избѣга въчте щомъ го забелжи.

Госпожата е още въ леглото, казва тя.

Той намира жена си сънена, отгъчена, уморена, отпусната. Тя не е спала цѣла нощъ за да го събуди, него.

Ако всичко е наопаки въ кѫщи, ако обѣда не е готовъ, той е виновенъ, защото е искалъ да го събуди рано.

Такава една неприятност, повторена нѣколко пъти го научва да живѣе самъ въ семейството си, да не казва всичко, да се довѣрява само на себе си, да мисли, че неудобствата на съпружеския животъ надминаватъ удоволствията.

ката, нежностъ, човѣчностъ, мечтателностъ... Какво откровение наистина — сѫщо като въ домашното упражнение на ученичка: вмѣсто конкретни посочвания, съ каквото тръбва да си служи единъ критикъ — словесни размазвания за нежностъ и мечтателностъ.

Авторът на домашното упражнение намира сѫщо, че мнѣнието ми за Багряна било „несправедливо“, за Резцѣвъниковъ — „неискренъ“, а за Фурнаджиевъ — „нечестично“.

Отъ тия три обвинения второто пада само по себе си, понеже не е казано нищо въ негова подкрепа. За да изобличи златорожкия сътрудникъ, ще припомни само, че сѫщото положително отношение къмъ Разцѣвъниковъ азъ съмъ ималъ по-рано, преди още Вл. Василевъ да го открие съ своя критически далекогледъ и да го привлече въ списанието си. Като членъ на комисията по конкурса, който бѣ устроилъ писателската съюзъ презъ 1924 г., азъ бѣхъ за награждаването и като членъ на комисията по конкурса, който устроилъ писателската съюзъ (вж. доклада ми въ „Рампа“, г. I, бр. 14) — и затова, най-сетне, презъ 1925 г., като председателъ на литературната секция при М-то на Народното просвѣщение, бѣхъ единъ отъ ония, които предложиха стихотворенията й за премия (вж. доклада въ списанието „Училищенъ Прегледъ“, г. 1925, м. априлъ). Но като виждамъ хубавото у нея, азъ не съмъ слѣпъ и за слабитѣ ѝ страни.

Стиховетъ на Багряна съ пълни съсетивностъ — емоционалността отсятствува едва ли не напълно. Въ повечето случаи тѣ сѫ описателни, незатрогвачи, изисквачи само едно зрително отношение отъ настъ. Багряна се отнася чисто импресивно къмъ външния свѣтъ, призма го такъвъ, какъто е, примирена съ неговата предметна хубостъ, готова да го повторя до безконечностъ въ своите пѣсни. Типично е стихотворението й „Георгъовденъ“. То е хубаво — но само като образностъ. Азъ ще го нарека затова изящна бродерия.

Третото обвинение на Георги Цаневъ доказва само едно: че той, както други около него и надъ него, нѣма никаква вкусова култура, че не разбира нищо отъ поезия. Н. Фурнаджиевъ заслужава кръгло отрицание, като най-характеренъ представителъ на днешното ни литературно разпътство. Той е ли-

Още за 12-та ноќь

Тръбва да се признае, че г-нъ Масалитиновъ е уменъ човѣкъ.

Инъкъ, той щѣше да се представи на обществото съ една отъ най-зрѣлите пиеси на Лъвския лебедъ, като Кръль Лиръ, Хамлетъ, Макбетъ, Кориоланъ и следъ това никой нѣмаше да се развълнува, тѣ като тѣзи драми стоятъ високо надъ критическия досътъ на мнозина даже силни критици, пъкъ и на голъма част отъ публиката сѫ се втръснали. Всичко щѣше да мине съ нѣколко прозявки въ театъра и хроникиране въ пресата и новият режисьоръ „освободителъ“ (то се вижда, че все руситъ ще ни освобождаватъ и политически и културно) щѣше да биде много недоволенъ.

Затова вѣроятно, г-нъ Масалитиновъ избра едно отъ по-слабитѣ творения на Шекспира; съ цель да създаде очування, недоумения, разисквания, нападки, защищи, изобщо животъ около театъра и около творчеството на мистериозния англичанинъ умръл преди 310 години.

И така новият и режисьоръ постигна културтрегерската си цел и даже я надхвърли, защото стана причина нѣкои разгорещени книжници да си размѣнятъ по нѣколко фейонджийски любовности.

Тъй напр., на него се дължатъ увлеченията на г-нъ К. Стефановъ лекторъ по английски въ университета, който, като всички дълбоко вѣрющи, изпада въ фанатиченъ екстазъ предъ хитреца Шекспиръ, участвува въ Стефановския панайоръ на Развигоръ, жигосва всѣкидо, който се осмѣли да критикува или да се съмнява въ неговия идолъ и въ сѫщностъ погубва душата си като поставя мнението на фр. критикъ Aristide Marie надъ обоснованията на шекспиромразитъ Марий Друети Волтеръ и Левъ Николаевичъ Толстой. Г-нъ Масалитиновъ е причината Светославъ Фурнаджиевъ да се възмути отъ поставянето на сцената на писца съ такъвъ лекъ сюжетъ и да произнесе скверното слово: глупецъ по адресъ на най-великия драматически поетъ.

Но целта е постигната; обществото е заинтригувано; млади и стари, тия които познаватъ Шекспира както и тия, които за първи пътъ чуватъ името на голъмия чародѣцъ ще се помъжчатъ да намѣрятъ истината между личните зачакки и скучните изврътвания на литературните експерти.

Но какъ му дойде на ума да ни заминава съ Шекспиръ — гениалния глупецъ, вторият творчески мозъкъ следъ този на Всевишиния?

Уменъ човѣкъ е г-нъ Масалитиновъ!

Теодоръ Милевъ

Ехо безъ коментаръ

В. Народъ, бр. 58 по поводъ 12-та ноќа; Шекспиръ е поискан да се пошегува. Написалъ е една прекрасна измислица. Неговият гений е търсилъ отдушникъ. Трагизмът на човѣка го е разпъвалъ. Животът за тоя ясновидецъ е представлявалъ фаталенъ двубой на катастрофални страсти. Шекспиръ, като да е билъ призованъ да изчериши до дъното фаталността на тия страсти.

Да живѣшъ съ кошмара на тия катастрофи не е приятно нѣщо. Душата си иска своя сълнчевъ денъ. За тавка дни е мечталъ и Шекспиръ. И си отдѣхвай въ шеги.

Такава е „Дванайсета ноќа“. Бихме се очудили, че Шекспиръ може да изпадне въ този тонъ. Какво търси той въ компанията на лекомислени пияници, на глупави манияци, въ съседство съ влюбената младост? Може би равновесие; може би изгубената яснота на духа; може би просто една прекрасна залъгалка".

*

Ин. Кам. въ в. Свободна речь, бр. 613: „Въ Фру Ингеръ голѣмото майсторство на г. Масалитиновъ личи дори още повече отколкото въ неговата предвидуваща постановка. Младите артисти прекарали близо година въ неговата школа, поразяватъ съ своя стремежъ къмъ правилна игра. Тѣ сѫ научени да разбираятъ своята роля и да се вжизвяватъ въ нея. Стараятъ се да осмишляватъ всѣко движение и безъ да се обезличватъ, се подчиняватъ на ржководната насока, която имъ дава режисьора".

*

Ив. Харизановъ въ в. Слово, брой 1133: „Недавна въ едно заседание отъ представители на руската и чешка демократия въ Прага сѫ се развили крайно интересни дебати на тема „Реализма въ областта на философията и политиката“.

Докато чехите сѫ характеризиратъ политическата философия на своя народъ като философия на конкретни достижения и реална политика, русите на противъ сѫ посочили руския философски идеализъмъ като основа на всѣка политика.

... Где сме ние? Къде отъ живота тѣло на славянската раса, ние изглежда носимъ нѣщо отъ максималистическия духъ на руската политическа философия".

Въ сѫщия брой, Сиракъ Скитникъ по поводъ постановката на Фру Ингеръ: „Онова, което веднага се налага на зрителя — то е единството на сценичнъ стилъ, безъ колебание проведено отъ г. Масалитиновъ до последния детайлъ. Той не се нарушава дори отъ неспособливата игра на нѣкои действуващи лица. Много е направленото отъ тѣхъ, тѣрде много дори, но изглежда, че тѣ не винаги се подаватъ на тънко почувствуващата трагическа стилизация, където правдивостта на чувството е съединена съ сдѣржана цезелирана игра".

*

Черноризецъ Храбъръ въ в. Знаме, бр. 60: „Освиркахме Петъръ Райчевъ. Може би, защото никой не е пророкъ въ своето отечество, или просто защото е българинъ.

Възмутенъ, Съюза на нашите драматически и оперни артисти, макаръ и малко късно, „протестира срещу инцидента“, станалъ на 5 т. м.; срещу инцидента, не противъ ония, които го създадоха.

*

Д. И. Поляновъ, въ Наковалня, брой 15: „Погледните по книжарниците и по витрините на голѣмите будки: французки порнографически списания, германски патриотически вестници, английски салонни издания! И въ сѫщото време се оплакваме отъ развалата на младежката, отъ нечетенето на българската книга, отъ западдането на всѣкакъвъ литературенъ интерес! Ако до известна степенъ причината за всичко това е липсата на истинска българска нова книга, която да увлече и издигне и възпламенява читателя, то това зло, споредъ настъпъ, може да се лекува само съ едно единично средство: да се даде частъ по-скоро достъпъ на руската художествена литература. Колкото и да е бедна за сега, понеже въ нея нѣма ни единъ Тургеневъ, Толстой или Горки, при все това, тя е и хиляди пѫти по-добра отъ нашата съвременна художествена литература, въпреки всички литературни

премии! Ние се осмеляваме да се обрнемъ къмъ нашите безпартийни по-стари книжовници и учени, като проф. д-ръ Ив. Шишмановъ, Теодоровъ Баланъ, Д. Мишевъ и др. и да ги молимъ да се застъпятъ дето трѣба да се разреши най-после приобщението на български писателъ и читателъ съ руската нова книга".

*

К. С. въ Известия на Габровската Народна Библиотека „Априловъ-Палаузовъ“: „... Характеренъ е случая съ Япония, страна на възходящите надежди. Тамъ държавата дира тия (изъ народа) талантливи деца и имъ дава всичката възможност да се проявятъ. Днесъ се чувствува економическата и политическа мощь на тая държава. Този напредъкъ безъ съмнение е резултатъ на нейната просветната политика.

Нашата държава преди 10—15 години съ стипендии подпомагаше талантливите деца да бѫдатъ спечелени за науката и изкуството, но сега тая политика е почти изоставена. Малко прави въ това отношение и обществената и частна благотворителност".

*

Д. Шишмановъ въ в. Слово бр. 1136 по поводъ новата книгата на Вл. Русалиевъ „Псалми“: „... въ книгата на г. Русалиевъ, въпреки влиянието на Библията (пѣсънъ на пѣсните) и на нѣкои наши автори (Райновъ, Адра) може да се намѣри нѣщо хубаво, което рѣдко се среща у насъ: добрина, копнежа по човѣчина, правда и любовъ, чинто пулъ се чувствува всѣде. Въ това отношение, правъ е Ас. Златаровъ, като казва въ предговора, че искреността на псалмите на г. Русалиевъ имъ дава душа".

*

Т. въ в. Пастирско дело, брой 12: „Преговорите по свикването на осмия Вселенски съборъ изтъкнаха пакъ на зелената маса въпросъ за българската схизма, ... Схизмата бѣ единъ политически актъ на Фенеръ, който бѣ центъръ за политическо ржководство на панеленизма. ... Но политическиятъ съмѣтки на патриаршията излѣзоха кризи. Вмѣсто да отслаби влиянието на Екзархията средъ българите чрезъ схизмата, патриаршията го засили. И дълго време, почти и до днѣстъ, схизмата се яви едно политическо преимущество за българина, защото му даваше възможност да си има свои владици навсѣкѫде. Ако не бѣ схизмата, това не би било тѣй. Ей защо и днѣстъ се чувватъ гласове, че не бива да искаме вдигането на схизмата; тя повече ни помага, отколкото вреди.

*

Проф. Б. Цоневъ въ Развигоръ, бр. 211: „Някои намиратъ, че съмъ се изразявалъ резко въ отзива си върху днешния Правописен речникъ. За да се възмутятъ човекъ като мене, трябва наистина да му е накипяло, да му е дошло до гуша, дето казватъ, отъ това, що става съ бедния български правопис, какъ го лѫшкатъ насамъ нататък и му не даватъ да си върви въ правия пътъ. Ако кой му е правия пътъ? Правият пътъ на българския правопис е онъ същиятъ, по който трябва да вървятъ сички човешки дела — пътъ къмъ напредъкъ и съвръшенство!"

*

Стоянъ Михайловски въ в. Лжча, бр. 3: „Традициите сѫ най-сѫщественото нѣщо въ душата на народа. Потърпимъ ли традициите и ние обезсилиме и обезплодяваме народната душа.

... На Балканския полуостровъ, сръбски, румънски, български и гръцки общественици — голѣмо число отъ които сѫ лишени отъ всѣкакво сериозно политическо възпитание — разсѫждаватъ така:

— Ще пресъздаваме рода си чрезъ нови закони. Ще насадимъ въ общата психика нови понятия и вървания чрезъ нови наредби!

Това е печална заблуда. Законите не обладаватъ подобна мощь.

... Както българската национална девиза „Съединението прави силата“ е чужда сѫщо така и цѣлата българска конституция е грубо възпроизвеждане на западно-европейски институции.

... Уви! Колко катастрофи, колко нещастия, колко покушения и злодѣяния не би станали въ България — ако тѣрде много учредители бѣха способни да разбератъ тая начальная социологическа истини — че административни и сѫдебни закони могатъ да бѫдатъ заимствани, сиречъ пресаждани отъ една

страна въ друга — но че основните държавни наредби трѣба да изхождатъ отъ духа, отъ гения, отъ обычайнъ, отъ традиционнъ, отъ ръсовитъ свойщи и особености на народа, за който се творятъ!"

РАЗНИ

По юбилея на Роза Попова и Маня Икономова.

Повдига се отвѣдъ идеята — въ общество и преса за отпразнуване народъ юбилей на голѣмите български артисти — Роза Попова и Маня Икономова,

Така вѣстниците: Знаме, Комедия, Напредъ, Дневникъ, Народъ, Провинциаленъ артистъ и др. се изказватъ най-недвусмислено по това.

Изглежда наистина, че идеята за това чествуване е всѣкакъвъ назрѣла и търси вече своето разрешение.

Дългът е на всички отговорни и културните, които мислятъ за своето родно и скъпо искане да се притеятъ съ своята морална и материална подкрепа въ помощь на идеята и нейното изпълнение, — като за случая се образуватъ комитети въ цѣлата страна — и направятъ каквото могатъ за цѣлта.

По въпроса ще се повърнемъ съ специална статия за юбиларките.

Кайзерлинкъ и психоанализата. Въ единъ опитъ: „Психоанализа и самоусъвършенствуване“, бележития нѣмски философъ казва: „Какво ни застѣга психоанализата настъпъ, които се стремимъ къмъ самоусъвършенствуване. Психоанализата ни застѣга дотолкова, доколкото познанието е по-добро отъ незнанието, а въздигатъ, къмъ което се стремимъ ние, е възможно безъ опасностъ, само при точно познание на основите, върху които градимъ. Тя ни застѣга още и заради това, че съвремената душа действително е болна. Въ днешна Европа надали има голѣмъ човѣкъ съ значение за нейното бѫдаше, който да не е билъ възпроизвѣнъ въ развитието си отъ обстоятелството, че не е билъ подложенъ на анализа“.

Томасъ Манъ и смъртното наказание. Напоследъкъ е била повдигната една анкета отъ висшъ сѫдъ какъ отношение иматъ бележитите личности на съвремеността по въпроса за смъртното наказание. Нѣмскиятъ писателъ Г. Манъ е отговорилъ:

„Както и да стои работата около смъртното наказание по идеи и причини, погледнато на практика, като екзекуция, въ него има толкова нескриваема противност и варварство, що всѣки аргументъ, споредъ моето мнение, който по абстрактно-культурно-философски причини би говорилъ въ негова полза, пропада.

Разсѣяността на Толстой. Г-жа Сункотина — Толстой, дъщеря на графъ Левъ Толстой разказва за баща си, че той загубвалъ всѣкакъвъ интересъ за една работа, щомъ билъ привършънъ ржкописа. А после и забравялъ това, което е писалъ. Тѣй, веднажъ тя му чела изъ единъ неговъ разказъ единъ отъжелекъ. Той казалъ, че автора на тази работа я е свършилъ доста внимателно. Но не забѣлязълъ, че се касае за човѣкото собствено дѣло.

Скандалътъ съ единъ романъ. Най-новиятъ романъ на унгарския писателъ Дешъ Сабо „Помощъ“ съ излизането си веднага билъ конфискуванъ. Дешъ Сабо е билъ лит. водачъ на унгарската бѣла контрапреволюция, но следъ нѣколко месечно практикуване му се втръснала и той станълъ нѣйнъ върълъ неприятелъ. Следъ Сигизмундъ Морицъ, той се счите за най-голѣмия майсторъ на унгарската проза. Въ своя романъ „Помощъ“ Сабо давалъ една ясна и вѣрна картина изъ обществената животъ на своето отечество. Отъ стария графъ Андраши до очарователната Цецилия Гарме, отъ Франци Херцегъ до владиката Отокаръ Пробошка всички видни личности отъ обществото се явявали въ романа въ противенъ туалетъ. Нѣмало защо да се чудимъ тогава, че цѣла Унгария, съ лице къмъ прокурора, се развикала за „помощъ“!

Предложение за новъ параграфъ въ наказателния законъ. Въ Германия напоследъкъ сѫчили за създаване на първата социологическа истини — че административни и сѫдебни закони могатъ да бѫдатъ заимствани, сиречъ пресаждани отъ една

незабавно бива даванъ подъ сѫдъ. Много често въ литературния животъ на страната се написалъ и прокурора. За това единъ критикъ прави сатирическо предложение да се въмъкне следния параграфъ въ наказателния законъ:

„Всѣко печатно произведение съ научно, поетично или естетично съдържание, което не възхвалява недвусмислено сѫществуващо общественъ строй и въ особеностъ сѫществуващото право-възжание, е ненужно, значи забранено, и неговия авторъ се наказва за подигравка съ Бога и предателство не по долу отъ 5 години строгъ тъмниченъ затворъ“: Не се знае, коя страна би взъръзълъ Цицеронъ съ своето „О, врѣмена, о, иправи!“

Изъ древната Мексиканска култура. Въ народната библиотека на Мексико (града) англ. лингвистъ Джонъ Кърни е открилъ 500 древни ацтекски стихотворения. Повечето отъ тѣхъ имали трохейски стихки, подобно на финикия епостъ „Калевала“. Находката представлява особенна ценность за разбулане мрака, които лежи надъ древната култура на Мексико.

Реформа на китайските букви. Едно силено течение въ Китай иска да опрости буквите, съ които сѫписали до сега китайците. На мѣстата на безграницното число иероглифи щѣла да бѫде поставена една опростена азбука само отъ — хиляда букви.

Изъ французската литература. Тѣзи дни излиза единъ томъ неиздаденъ и ръкописъ отъ Полъ Верленъ.

Между класицизма и романтизма отъ Владиславъ Фолкиерски. Въ центъра на това изследване стои Диодъ.

„Енъ Jouе“ отъ Филипъ Суло (при Grasset). Заедно съ Луи Арагонъ, известния свърхреалистъ, Суло принадлежи къмъ най-силните дарования на съвременната фр. литература.